

Høring: Forslag til endringer i håndbok N300 Trafikkskilt – del 5 Serviceskilt og virksomhetsvisning

NHO Reiseliv viser til høring fra Vegdirektoratet om revidert håndbok N300 Trafikkskilt del 5, med høringsfrist 1. september. Vi viser også til brevet til Samferdselsdepartementet fra Vegdirektoratet datert 12. juni, om service og virksomhetsvisning. NHO Reiseliv vil i det følgende kommentere forslaget, der **formålet skal være klar forenkling for næringsaktører som hoteller med videre som er avhengig av at kunden finner veien til reisemålet.**

NHO Reiseliv er positiv til at det skjer en endring i skiltregelverket. Samtidig mener vi at det er like ofte selve **praktiseringen** av dagens regelverk, som selve utformingen som er en utfordring.

Slik forslaget nå foreligger, som skissert i håndboken, vil det ikke utgjøre de store forskjellene for bedriftene som ønsker å få skiltet til egen bedrift. NHO Reiseliv vil derfor i tillegg til å kommentere selve regelverket, også gå inn på en del punkter som gjelder **tolkningen og utøvelsen av regelverket**. Vi mener at det er et stort forbedringspotensial i selve utøvelsen, hvor endringer vil gagne både næringsliv og det offentlige.

Bakgrunn

Manglende eller dårlig skilting er en utfordring for norsk reiseliv. 9 av 10 reiselivsbedrifter mener manglende eller dårlig skilting til sitt overnattingssted/ serveringssted er hemmende for egen bedrift, viser en undersøkelse TNS Gallup gjennomførte blant NHO Reiselivs nærmere 3000 medlemmer. På bakgrunn av dette har NHO Reiseliv vært i dialog med Samferdselsdepartementet og Vegdirektoratet og bedt om at det må gjøres en betydelig forenkling i å få skiltet til egen bedrift. NHO Reiseliv mener hovedregelen må være at bedriften får skiltet til egen virksomhet, og unntaket må være at Vegdirektoratet sier nei, men da med plikt til å foreslå alternative skiltplasseringer. I dag oppleves regelverket motsatt. Avslag gis til stor ulempe for næringsaktør og kunde, uten at akseptable alternativer gis. Resultatet er kunder som ikke finner frem eller kjører lange omveier.

Reiselivsnæringen skiller seg fra annen næringsvirksomhet, ved at mange av kundene ofte er tilreisende som ikke er kjent i området. I tillegg er det mange som er på gjennomreise, og hvor en da velger å stoppe er mer basert på tilfeldigheter. Et skilt til bedriften er da avgjørende.

Mindre skjønn og forskjellsbehandling

Det er i mange tilfeller for stor grad av tolkning og ulik praktisering av regelverket som er en utfordring for reiselivsnæringen, fremfor selve utformingen av skiltregelverket. Dette påpeker også Vegdirektoratet i oversendelsesbrevet til departementet. NHO Reiseliv ser at det må være en avveining i hvor klart et regelverk skal være sett opp imot rom for positivt bruk av skjønn. Samtidig er regionale forskjeller i skiltpraksisen til stor frustrasjon for næringen. **NHO Reiseliv støtter de tiltakene Vegdirektoratet beskriver i brevet til departementet som er satt i gang for å redusere de regionale forskjellene.**

Bedre kommunikasjon

Vegdirektoratet skriver i oversendelsesbrevet til departementet at de i større grad vil spre kunnskap om vurderingene som ligger til grunn både ved innvilgelse og avslag av skiltsøknader. NHO Reiseliv mener at dette er et særs viktig punkt. Det er avgjørende at bedriftene får klare tilbakemeldinger, i tillegg til at vi mener det må være en oppgave for Vegdirektoratet å **skissere alternative løsninger.**

NHO Reiseliv mener Vegdirektoratet også i større grad må kunne veilede bedriftene. Om ikke bedriften kan få akkurat det skiltet den ønsker, så er det gjerne mulig å kunne finne en mellomløsning, som vil være bedre enn utgangspunktet. Det er bl.a. eksempler på hvor Vegdirektoratet gir avslag på det skiltet bedriften søker på, men hvor det ville vært mulig å få et annet type skilt. Tilbakemeldingen fra Vegdirektoratet i dette tilfelle var at det var ikke det bedriften konkret søkte på. Dette mener NHO Reiseliv blir en næringsfiendtlig tilnærming.

Skjema-maler digitalt tilgjengelig og elektronisk behandling

NHO Reiseliv er kjent med at det jobbes med elektroniske søknadsskjema for trafikkskilt i Vegdirektoratet. Dette er positivt, og **NHO Reiseliv understreker behovet for at dette kommer raskt på plass.** Digital tilgjengelighet og elektronisk saksbehandling er et viktig forenklingstiltak, og som står sentralt for bedriftene. I tillegg til at vi mener det vil effektivisere saksgangen.

NHO Reiseliv etterlyser **standardiserte skjema**, dette gjelder både søknads- og klageskjema. Det vil være til stor hjelp for bedriftene i hva slags informasjon Vegdirektoratet trenger for at søknaden skal være fullstendig, og på den måten unngå unødvendig lang behandlingstid på grunn av manglende informasjon. Det bør være et nasjonalt skjema som gjelder for hele Norge. NHO Reiseliv mener også at standardisering av skjema vil kunne bidra til å sikre mer likebehandling.

Økt forutsigbarhet

Størst mulig grad av forutsigbarhet er generelt viktig for næringslivet. Dette gjelder også muligheten til å få skiltet til egen bedrift. Det er for mange reiselivsbedrifter helt avgjørende med et skilt som viser vei til bedriften. Både fordi man på den måten reduserer risikoen for at den reisende kjører feil, og det øker sannsynligheten for at bedriften får dropin-reisende, fordi den reisende har sett et skilt langs veien. Måten Vegdirektoratet finansierer skiltene er gjennom årlige budsjettoverføringer fra myndighetene. En konsekvens av det er at bedrifter opplever at de ikke får satt opp skilt på grunn av at det ikke finnes midler på det tidspunktet. Bedriften må da vente til neste år til nye budsjettmidler er på plass. Det kan føre til store inntektstap for bedriften. NHO Reiseliv

mener dette er en unødvendig uforutsigbarhet, og bør unngås. Som et minimum må bedriften selv kunne sette opp et midlertidig skilt i påvente av endelig skilt. Det er eksempler på svært lang behandlingstid hos Statens Vegvesen når en bedrift har søkt om skilting. NHO Reiseliv mener Statens Vegvesen bør innføre frister for saksbehandlere i Vegvesenet, for å sikre en forutsigbarhet for søker.

Videre samarbeid

NHO Reiseliv vil svært gjerne ha en fortløpende kontakt med Vegdirektoratet om skilting, og bistå med bransjekunnskap. Vegdirektoratet påpeker selv i oversendelsesbrevet at saksbehandlere mangler kompetanse om bransjen, og mulig det kan være en av årsakene til en saksbehandling som reiselivsnæringen er misfornøyd med. NHO Reiseliv har personer som kan bistå både på et nasjonalt nivå, og også på et regionalt nivå. Dette har og blitt formidlet i møter direkte med Vegdirektoratet. NHO Reiseliv mener Vegdirektoratet i større grad enn i dag må ha en jevnlig gjennomgang av hvilke skilt som står der i dag, og i samråd med reiselivsnæringen gjøre en prioritering om hvilke skilt som eventuelt bør fjernes. Det er eksempel på at nye hotell ikke får sette opp skilt begrunnet med at "skiltkvoten" er fylt opp. Eksisterende skilt har da bl.a. vært skilting til frisørsalong og kattepensjonat. Slike tilfeller mener NHO Reiseliv er uakseptable og kan unngås med en jevnlig dialog mellom næringen og Vegdirektoratet.

Kommentarer til utforming av håndbok N300 Trafikkskilt Del 5

Avstandskrav

For de fleste skiltene gjelder det at skiltene ikke bør vises før 5 eller 10 km unna virksomheten. Samtidig åpnes det opp for unntak hvis det er spredtbygde områder. Det er ikke uvanlig at et distriktshotell, leirskole eller turisthytte holder til langt fra hovedvei og det er avgjørende at kunden tar av i rett vegkryss.

Det står flere steder en "bør" avstand, med et tillegg om avvik på "spredtbygde områder". Slik det står i håndboken er spredtbygde enkelte steder beskrevet med "mer spredtbygde" og "svært spredtbygde". NHO Reiseliv mener det må være en likhet i formuleringene, og foreslår derfor at det der hvor det står "spredtbygde", så formuleres setningen alle steder "I spredtbygde områder kan det vises til steder som ligger lenger fra vegen". Vi kan ikke se at det skal være grunn til forskjell i hvor stor grad det er spredtbygde for skilting til ulike virksomheter, om det er et spisested eller overnattingssted.

Serviceskilt 601-650

612 og 613 Toalett. For at det skal settes opp serviceskilt for toalett, bør det stilles krav til standard. I dag oppleves det en svært ulik standard. Rennende vann, såpe, tørkemuligheter og regelmessig rengjøring, må på plass for at symbolet skal kunne benyttes.

616 Spisested. NHO Reiseliv mener avstanden bør endres fra 5 km til 10km. Dette også for at det skal være likt som for overnattingssteder

618, 621 og 622 Hytter og camping. NHO Reiseliv mener det må være rom for å legge til ord som "camping" og "campingplass".

625 Rom og frokost. NHO Reiseliv mener avstandskravet til skilting bør endres fra 1 til 10 km fra avkjørselen. Dette slik at det samsvarer med andre overnattingssteder. Man unngår på den måten utfordringen innenfor hvilke sjanger av overnattingssted bedriften er.

640 Severdigheter

640.10. NHO Reiseliv mener at reiselivsnæringen, og f.eks. destinasjonsselskap må kunne være samarbeidspart til vurdere og anbefale om severdigheten bør skiltes til. Dette i tillegg til de som nevnes i håndboken.

Det er et eget skilt for "Spesiell severdighet". NHO Reiseliv mener at dette skiltet bør kunne brukes i større utstrekning enn det gjøres i dag. Kravet slik som det står i håndboken er *internasjonal eller særlig stor nasjonal betydning*. Det er en betydelig større andel slike attraksjoner i dag enn det som har slike skilt skiltet til seg.

650 Aktiviteter, friluftsliv m.m.

650.40 Gardsmat/ bygdeturisme. Det står i håndboken at virksomheter som skal anvende dette symbolet må vise til at de "tilfredsstillt kravene for å bli medlem av Hanen". NHO Reiseliv mener det må komme tydelig frem av håndboken hva disse kravene er, eventuelt lenke videre til en kravliste. Det vil da være unødvendig med egenerklæring fra Hanen. NHO Reiseliv mener en slik egenerklæring begrenser muligheten for å få et slikt skilt. I tillegg må det tydeliggjøres at en virksomhet kan få et Hanen-skilt, men uten å være tilknyttet noe form for medlemskap. Slik det står nå kan teksten tolkes ulikt, og mange har en oppfatning av at et slikt skilt kun kan benyttes av Hanen-medlemmer.

Nye skiltsymboler

NHO Reiseliv mener det må åpnes opp for flere skiltsymboler enn det som er i dag.

- Sykkelsti. Må samme måte som skiltet 650.20 tursti, bør det utformes tilsvarende symbol som viser sykkelsti.
- Fornøyelsespark.
- Et fellessymbol som viser opplevelses/aktivitetsmarkedet. Eksempel på slike virksomhet er rafting, klatreparker, hundekjøring o.l. Dette er et voksende marked, og som etterspørres av flere. Slike virksomheter er som oftest på naturområder, som kan være vanskelig å finne frem til.
- Nasjonalpark. Her vises det til det nye profilprogrammet for nasjonalparker utarbeidet av klima- og miljødepartementet.
- Nordlyspunkt. Med den veksten det er i nordlysturisme bør det tilrettelegges bedre for gjestene for å oppleve nordlys enn det som gjøres i dag. Det bør lages ett symbol for nordlyspunkt langs veiene innenfor «nordlysbeltet», som ligger spesielt godt til for å se etter nordlys. Kriterier for et godt nordlyspunkt vil blant annet være lite kunstig belysning, godt vinterbrøytet parkeringsplass, informasjonsskilt om nordlyset og mye himmelsikt. Et innspill er å starte med en pilot langs E8 som er blitt skiltet som «Nordlysruten» for mange år siden. Her har det ikke vært noe tilrettelegging for nordlystitting til tross for navnet.

- Destinasjonsskilt. Kriterier for et slikt symbol bør være at det finnes et viss antall severdigheter (f.eks. i Lillehammer, Røros, Drøbak, Skudneshamn, Tromsø) eller har en severdighet av større betydning (f.eks. Eidsvoll, Stiklestad, Alta).

Vennlig hilsen
NHO Reiseliv

Kristin Krohn Devold
Administrerende direktør

Ingjerd Sælid Gilhus
Næringspolitisk fagsjef